

Manglende respekt for etterlatte

Henning Herrestad

Styreleder for LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

Jeg kjenner meg ubekvem ved å bli representert av Volden, for jeg kjenner meg ikke igjen i hans kritikk.

Manglende pietet?

I januar-utgaven mente brukeraktivist Odd Volden at Psykologtidsskriftet har utvist manglende pietet overfor en avdød medborger i portrettintervjuet med krisepsykolog Renate Grønvold Bugge.

Brukeraktivist Odd Volden omtaler seg selv i Psykologtidsskriftet nr. 1 - 2015 som «leserombud». Han svinger pennen mot intervjuer Nina Strand og intervjuobjekt Renate Grønvold Bugge (nr. 10, 2014). Han klager over at intervjuet har latt ham uberørt, og påstår at Renate Grønvold Bugge stiller ut sin sorg over sin sønns selvmord som en gjennomarbeidet hendelse som nå er «hengt på veggen». Han anklager dem for manglende pietet overfor den avdøde sønnen fordi hun siterer en annen sønn som sa: «Er det ikke nok at han tok fra deg hverdagen, om han ikke skal ødelegge det profesjonelle livet ditt også?», og at hun selv sier om selvmordet: «Jeg visste han hadde det tungt en periode på grunn av samlivsbrudd.» Volden ber Tidsskriftets redaksjon være oppmerksom på at man blant leserne også vil finne selvmordstruede mennesker, og han mener de fortjener en egen leserkontrakt. Hvem er det Odd Volden representerer, egentlig? Jeg kjenner meg ubekvem ved å bli representert av Volden på denne måten, for jeg kjenner meg ikke igjen i hans kritikk. Jeg opplever at han viser manglende respekt for etterlatte ved selvmord. Når Renate Grønvold Bugge lar seg intervjuet om sine vondeste barndomsminner og åpent står fram og forteller om sønnens selvmord, gjør hun seg selv svært sårbar. Voldens avfeiring av dette sier mer om ham selv enn om intervjuobjektet, og er nettopp en type avvisning som smerter når man orker å stå fram med livserfaringer man aldri helt blir ferdig med. Når Volden hevder at hun beskriver sorgen over sønnens selvmord som noe ferdig bearbeidet, som hun pynter seg med, mangler han innlevelse og forståelse for hva det innebærer å være etterlatt ved selvmord. Ved å trykke Voldens kommentarer risikerer Tidsskriftet at andre psykologer som er etterlatte ved selvmord i privat eller profesjonell sammenheng, ikke tør vise den samme åpenhet. Det vil være et tilbakeskritt.

Jeg tolker ikke Grønvold Bugge dithen at hun forenkler sønnens selvmord til å skyldes samlivsbrudd, men at hun formidler hva hun visste plaget ham forut for selvmordet. Jeg tolker heller ikke brorens utsagn som noen moralsk anklage mot mennesker med selvmordstanker, men som en beskrivelse av konsekvensene et selvmord kan ha for de etterlatte. Hensynet til pietet for den avdøde bidro til at pressen påla seg selv å ikke omtalte selvmordet. Nå er man enige om at åpenhet er med på å fjerne fordommer og skam, mens taushet og omskrivninger forsterker dem. Fra 2006 ble § 4.9 om omtale av selvmord i Vær varsom-plakaten til Norsk Presseforbund endret. Når det gjelder lesere som selv er selvmordstruede, vet vi at det er måter å omtale selvmord som kan sette dem i ytterligere fare. Dette er det advart mot i § 4.9 og i Verdens Helseorganisasjons veileder for mediefolk

(<http://www.selmord.no/Lenker/Veileder-for-mediafolk>). Det er dette som bør være grunnlaget for Tidsskriftet leserkontrakt med offentligheten. Det er ingen ting i intervjuet som bryter med noen av disse hensynene.